

Razgovor z Branimirjem Radikonom, direktorjem KGZ Nova Gorica

Direktor Radikon pogumno postavi nove temelje za uspešnost zavoda

Branimirju Radikonu, dipl. ekon. inž. agr. iz Kozane, natančneje z Gmajne, kjer živi z družino, delo na kmetiji ni tuje. Že v rani mladosti je doživel in spremljal radostne, pa tudi težke trenutke, saj sta starša s trdim delom dajala zgled uspešnega kmetovanja svojim štirim otrokom. Po osnovni šoli na Dobrovem se je odločil za študij na kmetijski šoli v Mariboru, kamor so takrat s Primorskega odhajali na šolanje.

Njegova prva zaposlitev je bila v Kmetijski zadrugi Goriška brda. Zaupano mu je bilo delo vodje sadjarstva v dolini reke Reke, kasneje pa vodje rastlinske proizvodnje Dobrovo in nato vodje lastne proizvodnje. Zadrugo so pestile hude težave, ki so negativno vplivale na razvoj sadjarstva, vinogradništva ter vinarstva. Zato se je pri svojem delu moral še toliko bolj truditi in dokazovati. Spopadal se je s težkimi odločitvami. Leta 1991 je sprejel naloge vodje svetovalne službe Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica na Dobrovem. Da bi razširil znanje z drugih področij, je diplomiral še na Fakulteti za management v Kopru, ki izobražuje in raziskuje področja družboslovnih in poslovno-upravnih ved s poudarkom na managementu. To mu je prineslo veliko uporabnih izkušenj. Leta 2006 se je prijavil na razpis in bil izbran za direktorja Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica. Nikoli pa ni opustil veselja do petja, saj že 30 let sodeluje v Nonetu Brda. Petje ga še dodatno spodbuja in mu vliva moči pri zahtevnem in odgovornem delu direktorja.

Direktor zavoda je s podjetniškim pristopom postavil temelje, s katerimi uspešno kljubujejo izzivom sodobnega časa

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica šteje kar 64 let delovanja. S svojimi dejavnostmi pokriva zahodni del Slovenije, in sicer od Bovca, Kobarida, Idrije na severu, do Pirana na jugu ter vse od italijanske meje na zahodu do Postojne in Ilirske Bistrice na vzhodu. Kmetijskih gospodarstev je 15.923, zemljišč v uporabi je 59.643 ha, kar pomeni 13,8 % od vseh površin. Primorska od Triglava do Jadranskega morja obsega več kot 40 % slovenskih vinogradov v štirih vinorodnih okoliših, ki so Goriška brda, Vipavska dolina, Kras in v slovenska Istra.

Kot vodilna strokovna institucija na področju kmetijstva na Primorskem podpira trajnostni razvoj vseh kmetijskih panog ter skrbi za prenos strokovnega znanja, novih tehnologij in dognanj v kmetijsko prakso na način, ki zagotavlja okolju prijazno in tržno učinkovito kmetovanje, poseljenost prostora in uravnotežen razvoj podeželja. Območje zavoda je namreč izjemno pestro tako po geomorfološki sestavi kot tudi po različnih podnebnih pogojih, kar se odraža v raznolikosti pridelave in zastopanosti skoraj vseh kmetijskih panog.

Prepričan, da se dobri rezultati dosežejo le z doslednim in vztrajnim delom, je direktor s podjetniškim pristopom postavil temelje, s katerimi uspešno kljubujejo izzivom sodobnega časa. Gre za dolgotrajen proces, ki zahteva stalno prilagajanje zahtevam tržišča, ustvarjanje novih izzivov in kompetenc zaposlenih, uvajanje novih metod in strategij dela ter odpravljanje zastarelih vzorcev poslovanja. Vse to pa zahteva tudi stalno sodelovanje in prizadevanje zaposlenih. Predvsem je zagovornik načela zaupanja in spoštovanja drug do drugega. Skupaj s sodelavci so se prilagajali odgovornejšemu uresničevanju začrtane poti pri zastavljenih programih. Zavzema se za delavčev motivacijo do izpolnjevanja nalog, ki so jim bile zaupane. Izdelali so podrobne načrte in navodila, ki so se jih morali strogo držati, da so dosegali zelene uspehe. Poleg tega je moral upoštevati naravne pogoje, ki pri nas niso najbolj idealni za kmetovanje. Ti v veliki meri vplivajo na določene rešitve, ki so bile marsikdaj zelo pogumne.

Primorski zavod polovico prihodkov uspešno ustvari s prodajo blaga in storitev

Zavod je široko razvejana institucija, ki se s svojimi pridobitvenimi dejavnostmi krepko približuje podjetju. Polovico prihod-

Razgovor z Branimirjem Radikonom, direktorjem KGZ Nova Gorica

kov ustvarijo z izvajanjem storitev na podlagi javnih pooblastil, drugo polovico pa na trgu s prodajo blaga in storitev.

Zavod ima 106 zaposlenih, ki organizirano v desetih oddelkih obvladujejo različna področja in opravljajo raznolike dejavnosti, kot so kmetijsko svetovanje, izobraževanje pridelovalcev, rejcev in širše javnosti, spremljanje prireje v živinoreji, zdravstveno varstvo rastlin, izvajanje kemijskih in organoleptičnih analiz kmetijskih pridelkov, izdelkov in zemlje. Izvajajo selekcijo in introdukcijo sadnih vrst, oljk in vinske trte, ukvarjajo se z vzgojo in prodajo sadnih sadik, trsnih cepljenk in cepičev, prodajo ušesnih znamk, plemenskih bikov, sirarskih pripomočkov, sirišč in starter kultur za predelavo mleka, sezonskega sadja in sokov, opravljajo finančno-računovodske storitve za kmetije, nudijo pomoč kmetijskim gospodarstvom pri prijavih na razpise ter izdelujejo poslovne načrte, mnenja in projektne dokumentacije. Kmetijski zavod je zelo aktiven tudi pri pridobivanju evropskih sredstev ter si tudi na tak način prizadeva prispevati k trajnostnemu razvoju in ohranjanju naše regije, njenih značilnosti, kakovosti, raznolikosti narave in kulture, poseljenosti in kakovosti bivanja. Svojo dejavnost tako z izvajanjem evropskih projektov, proizvodno dejavnostjo in ponudbo storitev širi na mednarodno raven.

Najobsežnejši je oddelek za kmetijsko svetovanje, ki šteje skoraj polovico zaposlenih, oziroma 40 kmetijskih strokovnjakov, terenskih kmetijskih svetovalcev in svetovalcev specialistov, ki so razporejeni na sedežu zavoda v Novi Gorici ter na devetih izpostavah v Idriji, Tolminu, Biljah, Ajdovščini, Postojni, Ilirski Bistrici, Sežani, Koprju in na Dobrovem. Veliko število svetovalcev specialistov je potrebnih zaradi različnih geografskih in klimatskih dejavnikov na Primorskem ter številnih panog. Skrbijo za vinogradništvo, vinarstvo, poljedelstvo, zelenjadarstvo, vrtnarstvo, specifično sredozemsko sadjarstvo z oljkarstvom, živinorejo ter dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Na številnih kmetijah se prepleta več panog hkrati. Da bi se podeželje čim bolj razvijalo, strokovni delavci zavoda organizirajo različne delavnice in izobraževanja.

Hitre in zanesljive analize vina in grozdja so osnova za ustrezno in pravočasno odločanje

Danes se vedno več slovenskih vinarjev do onemoglosti trudi pridelati visoko kakovostna vina s spremljanjem svetovnih trendov. Oddelek agroživilskega laboratorija je temu prilagodil analize, tako da poleg običajnih parametrov določajo tudi polifenole in organske kisline. Pohvalno je, da izvajajo tovrstne hitre analize že pred trgatvijo, saj informacije o kakovosti grozdja lahko veliko pomagajo pri odločanju v fazi zorenja vina. Proces spremljanja kakovosti vina se lahko zaključi z oceno vina in izdajo odločbe, ki omogoča trženje vina. To vključuje tudi izdajanje odločb za promet z vinom in izdajo izvozne dokumentacije vina.

Agroživilski laboratorij opravlja analize vina, grozdja in mošta. Opravljajo pa tudi analize ostalih živil, in sicer kakovost kisa, mesa in mesnih izdelkov, oljk in oljčnega olja, mlečnih izdelkov, kislega zelja ter krme, žganih pijač, sokov. Laboratorij je akreditiran po standardu ISO 17025 pri Slovenski akreditaciji (<http://www.slo-akreditacija.si/accreditation/kmetijsko-gozdarska-zbornica-slovenije-kmetijsko-gozdarski-zavod-nova-gorica/>).

Selekcijsko trsničarsko središče Vrhpolje skrbi za stare primorske sorte vinske trte

V okviru zavoda deluje Selekcijško trsničarsko središče Vrhpolje, ki je opremljeno za namene selekcije in zagotavljanja izhodiščnega matičnega razmnoževalnega materiala vinske trte, pa tudi za izvajanje mikrovinifikacije. Posajene imajo vse potrjene slovenske klone, tri francoske in tri lokalne sorte. Glavnino pa predstavlja deset priznanih klonov primorskih sort.

V sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije in Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani v sklopu pozitivne množične selekcije vinske trte odbirajo posamezne trte v proizvodnih vinogradih za nadaljnje razmnoževanje in izbirajo elite. Pri klonski selekciji razmnožujejo elite, jih posadijo v kolekcijski vinograd, opravijo večletne potrebne analize, meritve in opazovanja. Pri selekcijah upoštevajo zdravstveno selekcijo, ki obsega tudi indeksiranje v rastlinjaku v Vrhpolju. V kolekcijskem vinogradu imajo zasejanih 1600 trt sedmih sort.

Izredno pomembna dejavnost je po zahtevah direktorja Radikona oskrba in vzdrževalna selekcija sodobne kolekcije starih primorskih sort vinske trte. V petih letih so posadili več kot 2200 trt, med katerimi prevladuje več kot 90 starih, domačih, lokalnih, primorskih sort. Posajenih je po 20 trt vsake stare sorte, ki bodo omogočale ohranjanje, nadaljnje opazovanje, predelavo v vino in razmnoževanje za cepiče za pridelavo trsnih cepljenk.

V baznem matičnem vinogradu vsako leto pridelajo cepiče kategorije baza potrjenih slovenskih klonov in z njimi preskrbujejo registrirane trsničarje.

Sadjarstvo je na Primorskem zelo bogato

Iz razgovora z direktorjem Radikonom je čutiti, da spoštuje in goji poseben odnos do primorske zemlje ter sadjarstva. Sadjarski center Bilje s šestimi hektarji zemlje, v okviru katerega imajo tudi drevesnico s 60-letno tradicijo, pa je tisti del kmetijsko-gozdarskega zavoda, ki uresničuje zahtevne programe na področju oskrbe drevesničarjev, proučevanju sort, podlag in tehnologije pridelave koščičarjev, to je breskev, češenj, marelic in sliv. Pridelava cepičev breskve, slive in marelice poteka v dveh mrežnikih, matična drevesa češenj, višenj in kakija pa rastejo na prostem. Vsi nasadi v Biljah so namakalni in pokriti s protitočno mrežo.

Znano je, da je zaradi zanimivega programa Sadjarskega centra Bilje opravilo obvezno študijsko prakso veliko dijakov in študentov, saj beležijo 25 diplomskih nalog na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani na oddelku za agronomijo, štiri doktorske disertacije, objavljeni so bili številni prispevki v strokovnih revijah, v kmetijskih oddajah na TV Primorka, RTV Koper in RTV Slovenija. Stalno pa o svojih uspehih in spoznanjih obveščajo v kmetijskih oddajah na Radiu Koper, Radiu Robin, Radiu Nova, v Primorskih novicah ter seveda na novi spletni strani zavoda www.kmetijskizavod-ng.si.

Udeležili so se mednarodnega kongresa o češnji na Norveškem, breskvi v Združenih državah Amerike, sodelovali na slovenskem sadjarskem posvetu z mednarodno udeležbo v Krškem, na mednarodnem kongresu o slivah in češpljah na Norveškem ter na mednarodnem kongresu o češnji v Turčiji. Stalno spremljanje novosti na področju sadjarstva zahteva tudi sodelovanje z znanstveno raziskovalnimi strokovnimi ustanovami doma in po svetu. Še posebej pa se trudijo s programi izobraževanja pridelovalcev in kmetijskih svetovalcev. Organizirajo predavanja, razstave sadja, predstavitve sadjarske mehanizacije in pripomočkov ter tehnoloških ukrepov.

Poskusni center za oljkarstvo zbira avtohtone sorte

Medtem ko je sadjarstvo pri nas razširjeno povsod, je oljkarstvo omejeno na najboljše lege slovenske Istre, Goriških brd, Vipavske doline in spodnjega Krasa. V Poskusnem centru za oljkarstvo v Koprju zbirajo in evidentirajo avtohton genski material, vključno s starimi domačimi in udomačenimi sortami.

Pridelava varne in kakovostne hrane ter skrb za okolje zahtevajo uporabo ustreznih načinov gojenja in smotrno rabo sredstev za varstvo rastlin

Varstvo rastlin je pomemben člen v sestavi Kmetijsko-goz-

Razgovor z Branimirjem Radikonom, direktorjem KGZ Nova Gorica

darskega zavoda Nova Gorica. Oddelek za varstvo rastlin izvaja naloge zdravstvenega varstva rastlin po javnem pooblastilu, izvaja javno službo zdravstvenega varstva rastlin za Primorsko in naloge ocenjevanja aktivnih snovi in fitofarmaceutskih sredstev. Dodaten izziv za kmetijsko pridelavo predstavljajo ekstremni vremenski dogodki zaradi podnebnih sprememb in pojav novih škodljivih vrst, ki so posledica trgovine z oddaljenimi kraji. Med osnovne metode varstva rastlin štejemo predvsem agrotehnične ukrepe, s katerimi omejimo navzočnost škodljivih organizmov. Uporaba fitofarmaceutskih sredstev je upravičena, ko je dosežen prag škodljivosti, oziroma se uporabljajo samo takrat, ko bolezniki ali škodljivci z drugimi ukrepi ni mogoče obvladati. Sogovornik Radikon zatrjuje, da je njihova osnovna naloga obveščati in osveščati pridelovalce, da uporabljajo fitofarmaceutska sredstva za zaščito rastlin le takrat, ko je to potrebno. Poudarja še, da jih je treba uporabljati pametno, v minimalni količini.

Analiza zemlje je osnova uspešnega kmetovanja

Strokovni delavci kmetijsko-gozdarskega zavoda svetujejo, da se na osnovi analize tal travnikov, pašnikov, vrtnin, njiv, sadovnjakov, vinogradov ter oljčnikov upošteva osnovno pravilo, da gnojimo le toliko, kot je nujno potrebno za kakovosten in količinsko primeren pridelek. Pri tem ne smemo ogrožati zdravja ljudi in živali, poleg tega pa ne smemo obremeniti tal in okolja v škodo bodočih generacij. Dogaja se, da kmetje ne upoštevajo analize zemlje pri odločanju o ustreznem gnojenju, da bi rastlinam omogočili ustrezno prehrano, pač pa rabijo listino za subvencije oziroma sodelovanje v programih standardov Evropske unije.

Oddelek za živinorejo skrbi za odbiro boljnih živali

Oddelek za živinorejo skrbi za izboljševanje selekcijskega napredka z odbiro boljnih živali z namenom prenesti v generacijo kakovostnejše lastnosti. V okviru oddelka deluje tudi vzrejalšče mladih plemenskih bikov, ki jih vzrejajo predvsem za slovenske potrebe, pa tudi za trgovanje z drugimi članicami Evropske unije. Je edino vzrejalšče v Sloveniji za rjavo in črno-belo pasmo, vzrejajo pa še bikce pasem limuzin in šarole, občasno pa tudi slovensko ciko.

Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica je tudi ekskluzivni zastopnik visoko kakovostnih ušesnih znamk Q-flex nemškega proizvajalca GEPE Geimuplast GmbH v Sloveniji. Z označevanjem živali zavod pokriva 70 % tržni delež na slovenskem tržišču.

Slovenija daje veliko možnosti in priložnosti mladi generaciji

Branimir Radikon meni, da Slovenija na najrazličnejše načine omogoča veliko možnosti in priložnosti mladi generaciji. Država daje pomoč mladim prevzemnikom kmetij v obliki enkratne finančne pomoči za prvi lastniški prevzem kmetije. Za uspešno vodenje kmetije je danes potrebno podjetniško razmišljanje. Če kmet ne ustvarja dodane vrednosti, na kmetiji ne more dostojno preživeti. Pri nas je nekaj mladih, ki so pristopili k takem načinu kmetovanja. Ukvarjajo se s pridelavo sira, s peko kruha, z vinarstvom. V povezavi z obstoječimi zadrugami se lahko ustvari novo delovno mesto.

Povezovanje z vsemi kmeti na Primorskem

Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica je na najrazličnejše načine tesno povezan z vsemi kmetijami na Primorskem. Res je, da se v Vipavski dolini zmanjšuje delež sadjarskih površin, se pa krepi vinogradništvo. Tudi v Goriških brdih cvetita sadjarstvo in vinogradništvo. V Posočju pa so se z veliko žlico lotili ekološkega kmetijstva. Radikon trdi, da zaradi dobrega sodelovanja ter svetovanja strokovnih delavcev zavoda načrtani programi doživijo

uspeh. Pomembno je, da jim pridelovalci prisluhnejo, da pokažejo zanimanje za usposabljanje na določenem področju. Srečujejo pa se s kopico vlog za obnovo vinogradov in prošnji za svetovanja glede primerne sorte. Pomagajo tudi pri pripravi vlog za prestrukturiranje v vseh panogah.

Zaradi zahtevnosti in obsežnosti del ter novih tehnologij se strokovnjaki neprenehoma izobražujejo ter usposabljujejo doma in v tujini.

Bogate izkušnje pri izvajanju projektov

Zavod ima bogate izkušnje pri izvajanju evropskih projektov kot vodilni ali projektni partner. Že 20 let intenzivno sodelujejo v različnih čezmejnih in transnacionalnih evropskih programih. Aktivni so na področju kmetijstva, razvoja podeželja, ohranjanja naravne in kulturne dediščine, varstva okolja in ohranjanja biotske raznovrstnosti, raziskav in inovacij, izobraževanja in prenosa znanja.

Začetki mednarodnih projektnih sodelovanj segajo v obdobje programa čezmejnega sodelovanja Phare, v katerem so sodelovali predvsem z Italijo. Po letu 2004 so sodelovali v različnih projektih čezmejnih programov Slovenija – Hrvaška, Slovenija – Italija, IPA Jadran, Leonardo da Vinci. V zadnjih desetih letih je Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica v vlogi vodilnega ali projektnega partnerja izvajal 51 projektov.

V zadnjem programskem obdobju so bili vodilni partner v okviru OP Slovenija – Italija 2007–2013: ENJOY-TOUR - Dober tek na čezmejnih poteh okusov in LANATURA - Tradicija in inovacije v uporabi živalskih materialov. Pa tudi v okviru OP Slovenija – Hrvaška 2007–2013: ZOOB - Zmanjšanje onesnaževanja in ohranjanje biotske pestrosti v kmetijstvu s poudarkom na oljkarstvu.

Kot projektni partner so sodelovali pri več projektih: SOLUM – Skupna pot skozi tradicijo okusov, HERITASTE – Poti okusov in doživetij, PESCA – Projekt o vzgoji za zdravo prehrano, UELIJE II – Oljčno olje: simbol kakovosti v čezmejnem prostoru. Vsi se navezujejo na tipične lokalne pridelke, kulinariko, turizem in promocijo. Sodelovali so še pri projektih VISO – Ovrednotenje obmejnih potencialov trajnostnega vinogradništva v verigi od pridelovalca do potrošnika, WINENET – Mreža sodelovanja za inovativne rešitve za izboljšavo kakovosti grozdja in vina, AGRIC-KNOWS – Prenos znanja v kmetijstvu kot dodana vrednost pri zaščiti okolja, FARM-EAT – Od paše do obložene mize, APRO – avtohtone pasme za revitalizacijo okolja, SIGMA 2 – Čezmejna mreža za sonaravno upravljanje okolja in biotske raznovrstnosti, ZOONE – Zoo technical Networking for sustainable innovation in Adriatic Euroregion.

Načrti in novosti

Med načrte in novosti prav gotovo sodi ureditev prostorov laboratorija za mleko v pritličju stavbe kmetijsko-gozdarskega zavoda, ki bo v svojo dejavnost vključil tudi trgovino za prodajo vsega potrebnega za sirarstvo. Sirarjem in predelovalcem mleka namreč želijo nuditi celostno storitev »Od mleka do sira«, od analize mleka, kot temelj kakovosti, do ponudbe vsega, kar sirarji potrebujejo pri predelavi mleka.

Načrtov za prihodnost direktorju Radikonu ne zmanjka. Med drugim nameravajo urediti degustacijsko-izobraževalni center v sosednji stavbi, ki so jo pred kratkim pridobili v last in upravljanje, ter v njej celo urediti prostor, ki bo omogočal predstavitev in prodajo lokalnih pridelkov in izdelkov ter promocijo naše lokalne kakovosti in značilnosti.

Z jasno vizijo, močno voljo ter trdim delom verjame v uspeh in doseganje zastavljenih ciljev.

Vanda Colja